

Kyllikki Villan käännösbibliografia – poimintoja

Vuonna 1923 syntynyt Kyllikki Villa (o.s. Wehanen) on filosofian maisteri, kirjailija ja suomentaja. Hän esittäytyi heti sodan jälkeen kirjallisuuskriitikkona ja runoudesta kirjoittavana avustajana aikakautisessa kulttuurijulkaisussa Valvoja. Hän on arvioinut sanataidetta myös lehdissä *Uusi Suomi*, *Yhteishyvä* ja *Maaseudun Tulevaisuus* sekä kirjoittanut matkakertomuksia *Hopeapeili-* ja *ET-lehtiin*.

Villa julkaisi 70-luvulla kaksi runokokoelmaa, *Ei, ei matkavakuutusta minulle* ja *Pitelen hetkestä kiinni kuin kädestä* (Weilin + Göös 1976 & 1978), ja viisi nidettä (yhdessä kuvittaja Sampa Lahdenperän kanssa) gastronomista kirjallisuutta otsikolla *Kansainvälinen keittiö* (kaikki W+G). 1983 ilmestyi hänen pieni klassikkonsa *Tee* (Otava) (sekin yhteistyössä Lahdenperän kanssa). Näitä ovat edeltäneet ja seuranneet useat matka- ja ruokakirjakäännökset eri kustantajille; muistaa sopii esimerkiksi (Lahdenperän kanssa laadittu) *Matkailijan Japani* (2. p. 1990).

Matkateokset *Vanhan rouvan lokikirja* (Like 2004) ja (yhdessä kuvittaja Leena Kumpulaisen kanssa tehty) *Merilapsuus* (Lasten Keskus 2004) ovat nostaneet Villan julkisuuteen myös välkkynä ja viisaana puhujana – mikä ei ole yllättänyt ketään hänen lukuisten yleisradiopakinoitensa kuulijoista.

Taitavana ja tuotteliaana kääntäjänä Villa on saattanut suomen kielelle monia (mm. Anna Bondenstamin, St. John Hankinin ja Heiner Müllerin) näytelmiä ja kuunnelmia, viimeksi, viime vuonna, Renate Hellwig-Unruhn kappaleen *Schubert – vaeltaja* Teatteri Avoimille Oville.

Saksa, ranska, espanja ja englantia kuuluvat hänen kielinsä, mutta erityisen runsaasti hän on suomentanut pohjoismaisista kielistä: esimerkiksi suomenruotsalaista kirjallisuutta *Suomen Sana* -teoksen klassikoista Valentin Chorellin kautta Ralf Nordgreniin ja Bo Carpelaniin. Erityisen suuren työn hän on tehnyt viime vuosina Mikael Enckellin syvälisen esseistiikan ja biografinnin luottokääntäjänä. Kazantzakis-romaanisuomennos *Veljesviha* (Tammi 1967) syntyi kreikkalaisen alkuteoksen ja erikielisten editioiden pohjalta. *Synteesi*-lehden numerossa 1/99 julkaistiin Villalta useita käännöksiä, kun esittelyssä oli venezuelalaisfilosofi ja -kirjailija Briceño Guerrero.

Villa on työstänyt taidetta, asiaa ja ajanvietettä, tuonut maahan uusia naiskertoja, rakastettua lastenkirjallisuutta ja osallistunut esimerkiksi Huutomerkki-sarjan *Black Power* -niteen suomentamiseen. Mukaan katalogiin mahtuvat myös teatteriharrastajakäsikirja, teknokemianhistoriikki ja sukupuolielämäopas. Seuraava valikoima pohjautuu Elmikaarina Martinin kokoamaan Kyllikki Villan teosluetteloon, jossa mainituista yli 200 julkaistusta käännöksestä se kattaa vain noin kolmanneksen.

Kyllikki Villan käännösbibliografia

40-luvulta

von Schantz, Eric, *Irene* (Irene). Nide 1947.

50-luvulta

Hedberg, Olle, *Juhlan aattona* (Dan före dan, 1948; Mera vild än tam, 1949). Otava 1952.

Dumas, Alexandre nuor., *Kamelianainen* (La dame aux camélias, 1848). Otava 1954.
Edqvist, Dagmar, *Paratiisin portit* (Paradisets portar, 1956). Otava 1957.

Gustaf-Jansson, Gösta, *Hyvät ystävät ja uskolliset naapurit* (Goda vänner, trogna

grannar, 1955). Otava 1957.

Mannerheim-Sparre, Eva, *Aavikko, aurinko ja hiekkaa. Retkiä Itä-Algeriassa ja Marokossa 1921–1922* (Öken, sol och sand). Otava 1957.

Gustaf-Jansson, Gösta, *Niin pahoille kuin*

Gustaf-Jansson, Gösta, *Niin pahoille kuin hyvällekin* (Över onda och goda, 1957). Otava 1958.

Edqvist, Dagmar, *Varjo lyhenee* (Skuggan blir kortare, 1958). Otava 1959.

France, Claire, *Seitsemäntenä päivänä...* (Et le septième jour, 1958). Otava 1959.

Hedberg, Olle, *Nukke tanssii, kello lyö* (Dockan dansar, klockan slår, 1955). Otava 1959.

60-luvulta

Haagensen, Inge, *Onnellinen nainen* (Lykkelige kvinde). Otava 1961.

Bachmann, Ingeborg, *Kolmaskymmenes vuosi* (Das dreißigste Jahr, 1961). WSOY 1964.

Schildt, Göran, *Kultainen talja* (Det gyllene skinnet, 1964). WSOY 1965.

Söderberg, Hjalmar, *Tohtori Glas* (Doktor Glas, 1905). Gummerus 1965.

Chorell, Walentin, *Sammakko* (Grodan). WSOY 1966.

Vigan, Gunnar, *Nainen portaiden juurella* (Det er jo deg jag er glad i). WSOY 1966.

Blair, Marie-Claire, *Talvikausi Emmanuelin elämästä* (Un saison de la vie d'Emmanuel, 1966). WSOY 1967.

Linde, Gunnel, *Valkoinen kivi* (Den vita stenen, 1965). Otava 1966.

Maurina, Zenta, *Ihmisen tähden. Aiheita ja muunnelmia* (Um des Menschen willen, 1955). WSOY 1966.

Nilsson Piraten, Fritiof, *Kirjakauppias joka lopetti uimisen* (Bokhandlaren som slutade bada, 1937). Gummerus 1966.

Tikkanen, Henrik, *Etruskeja metsästämissä. Retkiä etruskien maisemassa* (På jakt efter etrusker. Strövtåg i det etruskistiska landskapet). Otava 1967.

Trotzig, Birgitta, *Tarina rannikolta* (En berättelse från kusten, 1961). Gummerus 1967.

Chorell, Walentin, *Agneta ja romukauppias* (Agneta och lumpsamlaren). WSOY 1968.

Dalmals, Anne-Marie, *Pienen metsän eläimet* (Les animaux du petit bois, 1967). W+G 1968.

Perrault, Charles, *Saapasjalkakissa ja muita satuja* (Contes de ma mère l'Oye, 1697). W+G 1968.

Strindberg, August, *Hyvien ihmisten kaupunki* (Syndabocken, 1907). Gummerus 1968.

70-luvulta

Lang, Othmar, *Uni antaa askeleet* (Schritte die ich gehe). Otava 1970.

Strindberg, August, *Luostari* (Klostret, 1966 (1898)). Gummerus 1970.

Brontë, Anne, *Wildfell Hallin asukas* (The Tenant of Wildfell Hall, 1848). Gummerus 1971.

Tikkanen, Märta, *Yötäpäivää* (Nu imorron, 1970; Ingenmansland, 1972). Tammi 1972.

Vilar, Esther, *Hyvin opetettu mies* (Der dresierte Mann, 1971). Tammi 1972.

Innes, Hammond, *Conquistadorit - espanjalaiset valloittajat* (The Conquistadors, 1969). (yhdessä Anita Paajanen-Mannilan kanssa) W+G 1973.

Strindberg, August, *Mustat liput* (Svarta fanor, 1907). Gummerus 1973.

Greene, Graham, *Eräänlaista elämää* (A Sort of Life, 1971). Tammi 1974.

James, Henry, *Mitä Maisie tiesi* (What Maisie Knew, 1897). (yhdessä Sinikka Kurikan kanssa) Gummerus 1974.

Johnson, Eyvind, *Kohti hiljaisuutta* (Några steg mot tystnaden, 1973). Kirjayhtymä 1975.

Tikkanen, Märta, *Kuka välittää Doris Mihailovista* (Vem bryr sig om Doris Mihailov, 1974). Tammi 1975.

Tikkanen, Märta, *Miestä ei voi raiskata* (Män kan inte våldtas, 1975). Tammi 1976.

Kallifatides, Theodor, *Paluu kotiin. Kreikkalaisia kuvia* (Den sena hemkomsten). Kirjayhtymä 1976.

Larsson, Carl, *Maalla* (Spadarvet - mitt lilla landtbruk, 1906). Kirjayhtymä 1977.

Carpelan, Bo, *Kulkeva varjo. Kertomus pikkukaupungista* (Vandrande skugga, 1977). Otava 1978.

Nordgren, Ralf, *Sellaista ei tapahtunut* (Det har aldrig hänt, 1977). Kirjayhtymä 1978.

French, Marilyn, *Naistenhuone* (The Women's Room, 1977). W+G 1979.

Strindberg, August, *Hullun puolustuspuhe* (Le plaidoyer d'un fou, 1887 / En dåres försvarstal, 1895). Kirjayhtymä 1979.

80-luvulta

French, Marilyn, *Vertavuotava sydän* (The Bleeding Heart). W+G 1980.

von Schoultz, Solveig, *Hanna - äidin muotokuva* (Porträtt av Hanna, 1978). WSOY 1980.

Martinson, Moa, *Kirkkohäät* (Kyrkbröllop, 1938). Tammi 1981.

Sandbacka, Carola, *Satu Sarastron tiestä* (Sagan om Sarastros väg, 1978). Kirjayhtymä 1981.

Huxley, Elspeth, *Liekkipuiden varjossa. Muistoja lapsuudesta Afrikassa* (Memoires of an African Childhood, 1959). Otava 1982.

Bachmann, Ingeborg, *Malina* (Malina, 1971). W+G 1983.

Greene, Graham, *Isä Quijote* (Monsignor Quixote, 1982). Tammi 1983.

Canetti, Elias, *Pelastunut kieli. Erään nuoruden tarina* (Die gerettete Zunge, 1977). Tammi 1984.

Canetti, Elias, *Soihdu korvassa* (Die Fackel im Ohr, 1980). Tammi 1984.

Canetti, Elias, *Silmäpeli. Elämäntarina vuosilta 1931-1937* (Das Augenspiel, 1985). Tammi 1986.

French, Marilyn, *Vallan tuolla puolen. Nainen, mies ja moraalit* (Beyond Power, 1986). (useita kääntäjiä) W+G 1986.

Carpelan, Bo, *Axel* (Axel, 1986). Otava 1987.

Carpelan, Bo, *Ovella kohtaa itsesi. Kertomus* (Din gestalt bakom dörren, 1975). Otava 1988.

Bachmann, Ingeborg, *Simultaani. Kertomuksia* (Simultan, 1972). W+G 1988.

Lessing, Doris, *Eloönjääneen muistelmät* (The Memoirs of a Survivor, 1974). Otava 1988.

90-luvulta

Canetti, Elias, *Kellon salainen sydän. Muistiinpanoja 1973-1985* (Das Geheimherz der Uhr, 1987). Tammi 1990.

Maddox, Brenda, *Nora ja James Joyce -erottamattomat* (Nora, 1988). Otava 1991.

Enckell, Mikael, *Isäni Rabbe Enckell. Osat I-III* (En biografisk studie över Rabbe Enckell, 1986-96). (runot suom. Tuomas Anhava) Recalled 1992, 1994, 1997.

Vallgren, Ville, *Pariisin Villen ruokasaarna* (Ville-gubbens matkatekes, 1921). (runot suom. Pauli Kojo) Taide 1994.

Wiplinger, Peter Paul, *Elonmerkkejä. Runoja* (Lebenszeichen, 1992). Pohjoinen 1996.

00-luvulta

Enckell, Mikael, *Missä Jumala on* (I den frågandes själ, 1993). Sahlgren 2000.